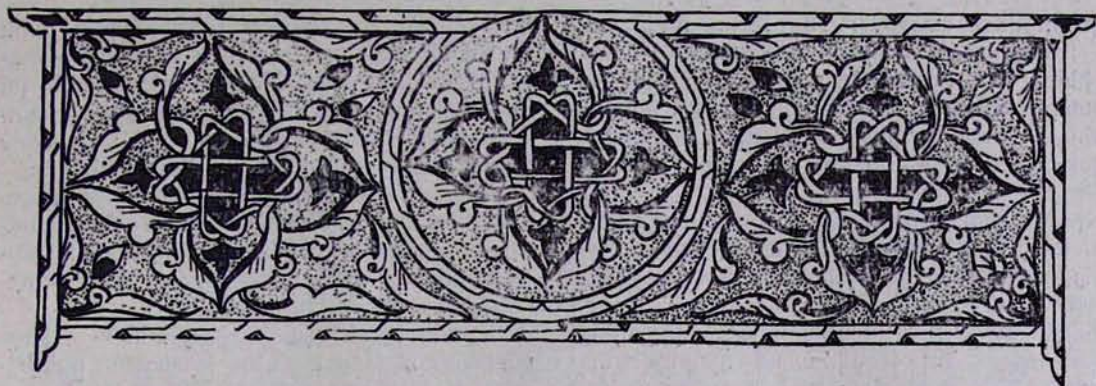

ՔԱՐՈՉ՝ ԽՈՍՎԱԾ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
1982 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 19-ԻՆ

«Տեր, անսասան պահիր դու միշտ
Քո իսկ հիմնած Մայր Աթոռ»:

«Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ.
ամէն»:

Հայրապետական մաղթանքի սուղն խոսքերով, յորաքանչյոր կիրակի, հավարտ և պատարագի, հրաժեշտ ենք անում քրիստոսահիմն այս սուրբ տաճարից՝ աղոթելով, որ Աստված անսասան պահի Հայ Առաքելական Եկեղեցու սիրտը հանդիսացող Ս. Էջմիածինը և նրա լուսավորիչ ու շինարար Հայրապետին:

Այս նույն մաղթանքով, ես ևս, դեռ երիտասարդ սարկավագ, ավելի քան երկու տարի առաջ հրաժեշտ տվեցի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին՝ սկսելու համար իմ հոգևոր ծառայությունը սփյուռքահայ համայնքում: Ռումինիայի հայոց թեմի առաջնորդ գերաջնորդ Տ. Տիրայր արքեպիսկոպոս Մարտիրոսյանի ձեռամբ ընդունելով կուսակրոնության առաջին աստիճանը՝ նշանակվեցի Ռումինիայի հյուսիսային շրջանի հայ համայնքի հոգևոր հովիվ:

Դարեր շարունակ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը եղել է հայ ոգեկանության անմար ջահը: Դժբախտ ճակատագրի բերմամբ, դեռևս հեռավոր անցյալում, մեր ժողովրդի ստվար պանգվածներ ստիպված են եղել գաղթել օտար երկրներ՝ իրենց հետ տանելով իրենց

նվիրական ավանդություններն ու հավատալիքները, սրտահույս երգերն ու հայրենական սովորությունները: Այդպես է եղել նաև Ռումինիայի հայկական գաղութի պարագան, որի մասին էլ այսօր ցանկանում եմ խոսել ձեզ:

Հայ ժողովրդի առաջին պանգվածային գաղթը դեպի Ռումինիայի հեռավոր ափերը կապված է Անի քաղաքի կործանման տխուր դեպքի հետ: Որոշ ժամանակ անց, նկատի ունենալով ռումինական հողում հայերի հետընկեստե մեծացող թիվը և նրանց բավարարչիսի արժանիքները, Ռումինիայի իշխան Ալեքսանդր Բարին 1401 թվականի իր հրովարտակով իրավունք տվեց Սուչավա քաղաքում հիմնել Հայ Եկեղեցու առաջնորդանիստ Աթոռ: Այդ թվականից հետո հայերը ոչ միայն որպես գաղթական հաստատվեցին Ռումինիայի տարբեր շրջաններում, այլև հիմնեցին քաղաքներ, եկեղեցիներ և վանքեր, որոնք կանգուն են մինչև այսօր և հանդիսանում են հայ ժողովրդի հավատքի, խաղաղասիրության և ստեղծագործ աշխատանքի խոսուն վկայությունները: Դրանցից են հռչակավոր Ս. Հաճկատար վանքը՝ կառուցված 1521 թվականին, Չամկա (Ս. Օգսենթեսո) վանքը, Ս. Խաչ և Ս. Միսմո եկեղեցիները՝

կառուցված նույնպես 15—16-րդ դարերում:

Ռումինիայի հայկական հնագույն եկեղեցիներն են Բոտոշան քաղաքի Ս. Աստվածածին եկեղեցին՝ կառուցված 1364 թվականին, և Յաշ քաղաքի հայկական եկեղեցին՝ կառուցված 1395 թվականին: Կան նաև այլ հայկական եկեղեցիներ Ռուման, Ֆոկշան, Թրգու-օկնա, Կոնստանցա, Պրեդիա, Թուլչեա, Կալաշի և Բուխարճատ քաղաքներում: Հայերը Ռումինիայում հիմնել են Կեռլա, Բոտոշան և այլ քաղաքներ՝ նպաստելով երկրի տնտեսական և մշակութային կյանքի ընդհանուր վերելքին: Ռումինահայ գաղութի ժառանգությունն են կապում նաև հայկական գերեզմանատները, մատուռները, կալվածքները և բնակելի բազում շենքերը:

Արևմտյան Հայաստանում 1915 թվականին կազմակերպված ցեղասպանությունից հետո վերապրող հայերից մի նոր գաղթականություն ապաստան է գտնում Ռումինիայի հյուրընկալ հողում՝ ավելացնելով տեղի հայերի թիվը: Այդպիսով շատանում են եկեղեցական, մշակութային կազմակերպությունները և նոր վարկ են տալիս գաղութի ապագային կյանքին:

Համաշխարհային երկրորդ պատերազմից հետո մեծ թվով հայեր վերադառնում են մայր հայրենիք կամ գաղթում այլ վայրեր, և այդպիսով Վրացիներն նվազում է ռումինական հողի վրա հաստատված հայերի թիվը: Այսօր ռումինահայ փոքրաթիվ համայնքը շարունակում է իր կազմակերպված հավաքական կյանքը՝ հավատարմորեն պահպանելով իր ազգային, եկեղեցական ավանդություններն ու մշակութային ժառանգությունները: Մշակույթի այդ կոթողները գաղութի անցյալի արմատներն են, որոնք ուժ և ոգեշնչում են տալիս մեզ՝ ապրողներին, կենդանի և հաստատուն պահելու այն ամենը, ինչ

փոխանցվել է մեզ մեր նախնիներից իբրև սրբազան ավանդ: Ահա այս նվիրական գաղափարով ոգևորված՝ ձեռնամուխ են եղել իմ հոգևոր, կրթական ու մշակութային գործունեությանը՝ հավատալով, որ բարին Աստված կօգնի ինձ այս դժվարին ճանապարհին:

Այսօր ունեմ արդեն վստահությունը բարի արդյունքի, որովհետև, Աստուծո օգնականությամբ, կարողացանք վերանորոգել, վերակազմավորել և բարեկարգել մեր բազմադարյան վանքերն ու եկեղեցիները:

Մեր բոլոր նախաձեռնությունների և աշխատանքների մեջ մենք մշտապես ոգեշնչվում և հոգևոր սնունդ ենք ստանում մեր մայր հայրենիքից և Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնից, որոնք ապրող ու շնչող, մեր հոգին ու սիրտը լցնող կենդանի, բաբախուն իրականություններ են:

Ահա թե ինչու, բոլորս մեկ սիրտ և մեկ հոգի դարձած՝ աղոթենք. «Տեր, անասան պահիր դու միշտ Քո իսկ հիմնած Մայր Աթոռ» ու նաև՝ մայր հայրենիք:

Ես իմ ուխտը վերանորոգելու համար եկել եմ հեռավոր Ռումինիայից և իմ անդրանիկ պատարագն եմ մատուցում այսօր աստվածակառույց այս տաճարի սուրբ խորանից: Ցանկանում եմ այս առթիվ իմ երախտագիտության խոսքն ուղղել ազգիս Վեհափառ Հայրապետին՝ Ս. Ս. Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին, Որն Իր իմաստուն խորհուրդներով և հայրական հոգատարությամբ միշտ ճշմարիտ ուղեցույց է եղել մեզ մեր դժվարին ճանապարհին:

Որախոությունը ունեմ այսօր նաև, սիրելի հավատացյալներ, ձեզ փոխանցելու ռումինահայ ձեր եղբայրների և քույրերի սրտազին ողջույններն ու բարի ցանկությունները: Ողջ երուր:

ԱՐԱՄԱՅԻՍ ԱԲԵՂԱ ՇԼՈՒԿՅԱՆ

